

‘Quickscan natuurtoets Recreatiepark De Voorst, Kraggenburg’

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: 'Quickscan natuurtoets Recreatiepark De Voorst, Kraggenburg'

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 09253

Status: Definitief rapport

Datum: 3 november 2009

Auteur: Ing. M.G. (Mark) Hoksberg

Veldonderzoek: Ing. M.G. (Mark) Hoksberg

Eindredactie: Ir. A.B. (Arjen) Goutbeek & Ing. M. (Mike) Wallink

Opdrachtgever: Recreatiepark De Voorst

Contactpersoon: Dhr. B. Schekman

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2009)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Hoksberg M.G. (2009). 'Quickscan natuurtoets Recreatiepark De Voorst, Kraggenburg'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 09-253. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen.....	1
1.3	Algemene opzet	2
2	Gebiedsgericht natuurbeleid.....	3
2.1	Inleiding.....	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	3
2.3	Nota Ruimte	3
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied.....	7
3.1	Methode	7
3.2	Flora	7
3.3	Zoogdieren.....	7
3.4	Broedvogels	9
3.5	Amfibieën	9
3.6	Overige soortgroepen	10
4	Geraadpleegde bronnen.....	11

Bijlagen

I	Wettelijk kader
---------	-----------------

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Recreatiepark De Voorst te Kraggenburg (contactpersoon dhr. B. Schekman) heeft EcoGroen Advies BV een natuurtoets uitgevoerd in verband met de voorgenomen herontwikkeling van delen van het recreatiepark. De voorgestelde plannen vereisen een bestemmingsplanwijziging. Deze wijziging moet mogelijk maken dat er op het kampeerveld stacaravans kunnen worden geplaatst, en op het zwembadveld groepskamperen mogelijk wordt. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en het vigerend gebiedsgericht natuurbeleid. Het onderzoek is gebaseerd op een veldbezoek op 6 oktober en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Het onderzoeksgebied ligt in het Voorsterbos in de gemeente Noordoostpolder. Het maakt geen deel uit van een gebied dat is beschermd krachtens de Natuurbeschermingswet en schade aan dergelijke gebieden in de buurt zijn niet aan de orde.

Wel is het gedeeltelijk omringd door (kampeerveld) en gedeeltelijk (zwembadveld) gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur. Geconcludeerd wordt dat de wijziging betreffende het kampeerveld geen aantasting zal opleveren van wezenlijke kenmerken en waarden van omliggende EHS-gebieden.

De conclusie van de beoordeling van de bestemmingsplanwijziging betreffende het zwembadveld luidt, dat niet kan worden uitgesloten dat er aantasting optreedt van wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS ter plaatse; doordat de rust, stilte en donkerte worden verstoord. Aangeraden wordt om in overleg te treden met bevoegd gezag over de plannen.

Aantasting van door de provincie aangewezen gebieden buiten de EHS met specifieke natuurwaarden, zoals ganzenfoeragegebied of weidevogelgebied is niet aan de orde.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het onderzoeksgebied bestaat uit twee deelgebieden, een zwembadveld met zwembad en een kampeerveld. Rondom het zwembadveld is een bosrand aanwezig, alsmede een kleedkamer en een technische ruimte. Het kampeerveld is ingeplant met enkele heggen/houtwallen en er staat een toiletgebouwtje. Aan de zuidzijde van het kampeerveld ligt een bosstrook en langs de oostzijde een sloot. Bij het zwembadveld is geen permanent oppervlaktewater aanwezig.

Onderstaand worden de bevindingen kort weergegeven:

- In de bosrand van het zwembadveld zijn enkele tientallen exemplaren van de laag beschermde (FFW tabel 1) Brede wespenorchis aangetroffen. In de bosstrook langs het kampeerveld is één exemplaar aangetroffen. Verder zijn in het onderzoeksgebied geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen of te verwachten;
- In de bomen en bebouwing in het plangebied zijn geen geschikte vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. Er wordt geen schade aan vlieg- en/of jachtroutes verwacht. Het onderzoeksgebied fungeert vermoedelijk als foerageergebied voor enkele vleermuissoorten maar zal deze functie behouden;
- Verspreid in het onderzoeksgebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten te verwachten. Juridische zwaarder beschermde soorten worden niet verwacht in het onderzoeksgebied;
- De bomen en struiken vormen broedgebied voor algemene broedvogels zoals Heggenmus, Merel, Zanglijster, Gaai, Goudhaan, Roodborst, Winterkoning, Houtduif en Boomkruiper. Vogelsoorten waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is, zijn niet aangetroffen en/of te verwachten;
- Mogelijk vindt voortplanting (sloot) en overwintering (strooisellaag en sloot) van algemene en laag beschermde amfibieën (Tabel 1 FFW) als Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander plaats. Er zijn geen reptielen of beschermde ongewervelden aangetroffen en/of te verwachten. Geschikte biotopen voor deze soortgroepen ontbreken.

Ontheffing en compenserende en mitigerende maatregelen

- Bij de beoogde plannen zouden mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde planten, kleine zoogdieren en amfibieën verloren gaan. Het nemen van mitigerende en/ of compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is voor laag beschermde soorten echter niet aan de orde, omdat automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9, 11 en 12 uit de Flora- en faunawet geldt;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na half juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de

ecogroen advies

invloedsfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. De Houtduif broedt soms tot half november.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Recreatiepark De Voorst te Kraggenburg (contactpersoon dhr. B. Schekman) heeft EcoGroen Advies BV een natuurtoets uitgevoerd in verband met de voorgenomen herontwikkeling van delen van het recreatiepark.

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de consequenties in beeld gebracht van de beoogde ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

Het onderzoeksgebied betreft Recreatiepark De Voorst, gelegen in het Voorsterbos (gemeente Noordoostpolder). Het bestaat uit twee delen; het recreatieveld bij het zwembad en een kampeerveld.

- Men is voornemens voor het zwembadveld een bestemmingsplanwijziging aan te vragen, zodat het toegestaan wordt om het als groepskampeerterrein te gebruiken. Het zwembad zal worden vervangen door een zwemplas.
- De beoogde bestemmingsplanwijziging voor het kampeerveld moet mogelijk maken dat er stacaravans worden geplaatst. Er hoeft voor genoemde ingrepen geen sloop plaats te vinden. Wel worden langs de randen van het kampeerveld bomen gekapt.

Figuur 1: Ligging van de twee onderzochte gebieden (gele lijnen) weergegeven op een luchtfoto (Bron: Google Earth).

1.3 Algemene opzet

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek op 6 oktober 2009 en bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen). Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het onderzoeksgebied, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke maatregelen eventueel nodig zijn om de functionaliteit van het leefgebied van beschermde soorten te garanderen.

2 Gebiedsgericht natuurbeleid

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin o.a. opgenomen de Vogel- en Habitatrichtlijn;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke uitstralende effecten.

In de onderstaande paragrafen wordt ingegaan op de eventuele effecten die de voorgenomen ingrepen kunnen hebben op nabijgelegen gebieden met een beschermingsstatus.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Vogelrichtlijngebieden, Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Vogel- en Habitatrichtlijngebieden worden samen 'Natura 2000-gebieden' genoemd. Onderstaand is ingegaan op eventuele effecten op Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen Natura 2000-gebieden. De Natura 2000-gebieden 'Wieden', 'Zwarte meer' en 'Weerribben' liggen op een afstand van ruim 3,5 kilometer. Bovenstaande Natura 2000-gebieden zijn aangewezen voor meerdere habitattypen en soorten, waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn opgesteld.

Gezien de grote afstand, de terreinkenmerken en de aard van de plannen wordt niet verwacht dat negatieve effecten zullen optreden op de instandhoudingsdoelstellingen van aangewezen of aangemelde soorten en habitats van Natura 2000-gebieden 'Wieden', 'Zwarte meer' en 'Weerribben'.

Beschermde Natuurmonumenten

Het dichtst bij het plangebied gelegen Beschermde Natuurmonument is 'Zwarte Meer' dat tevens is begrensd als Natura 2000-gebied, gelegen op een afstand van ruim 3,5 kilometer (Ministerie van LNV 2008). Negatieve effecten op dit gebied zijn gezien de afstand en aard van de ingreep niet aan de orde.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De Nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling wordt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) gerealiseerd en worden ondermeer ganzenfoerage- en weidevogelgebieden aangewezen.

EHS

Door het rijk en provincies is een beleidskader opgesteld met de spelregels die gelden bij ingrepen binnen de EHS. In dit beleidskader is aangegeven dat ingrepen met

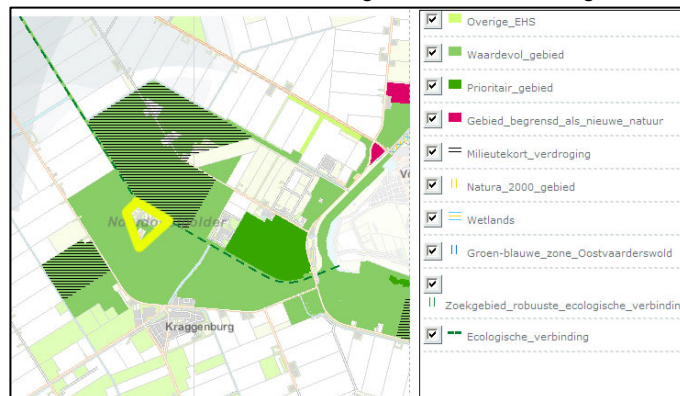
significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS alleen onder voorwaarden worden toegestaan. In dit kader moet allereerst in beeld worden gebracht wat de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in of nabij het plangebied zijn. Wezenlijke kenmerken en waarden kunnen zijn (Ministerie van LNV, 2007):

- De bij het gebied horende natuurdoelen en natuurkwaliteit
- Geomorfologische en aardkundige waarden en processen
- Waterhuishouding
- Kwaliteit van bodem, water en lucht
- Rust, stilte, donkerte en openheid
- Landschapsstructuur
- Belevingswaarde

Binnen de EHS geldt de 'Nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Provincies hebben het rijksbeleid doorvertaald in het provinciaal beleid. De provincie Flevoland wil gebruik maken van een systeem van saldobenadering. Als elders binnen het Flevolandse natuursysteem een vergelijkbare of grotere verbetering van areaal, kwaliteit en samenhang wordt gerealiseerd, kan plaatselijk een verslechtering van de natuurkwaliteit acceptabel zijn.

In figuur 2 is weergegeven hoe de EHS in het Voorsterbos begrensd is. In de tekst hieronder worden de relevante legenda-eenheden toegelicht.

Figuur 2: Gebieden begrensd als EHS nabij het recreatiepark, dat globaal is aangegeven met een gele lijn (Bron: Omgevingsplan 2006, Provincie Flevoland).

- **Prioritaire gebieden:** Gebieden waar al zeer bijzondere natuurlijke natuurwaarden zijn ontstaan die vanwege de bijzondere abiotische omstandigheden niet of nauwelijks elders in Flevoland realiseerbaar zijn. Toepassing van de saldobenadering is in deze gebieden niet mogelijk. Een gedeelte van het Voorsterbos is als prioritair gebied aangewezen. De afstand van het recreatiepark tot het meest nabij gelegen prioritair gebied bedraagt ongeveer 1300 meter.
- **Waardevolle gebieden:** Dit zijn gebieden met een hoge actuele of potentiële natuurwaarde. De gebieden zijn essentieel voor de gewenste samenhang en kwaliteit van de EHS. Binnen deze gebieden is de ruimte voor het toepassen van de saldobenadering beperkt, tenzij areaal, kwaliteit en samenhang van het gebied verbeteren. De bosgebieden grenzend aan het recreatieterrein zijn als 'Waardevol gebied' begrensd. Het zwembadveld valt geheel binnen deze begrenzing.
- **Overige EHS:** Deze gebieden hebben vaak een hoge lokale waarde, deels door de ligging in of nabij de kernen, maar soms ook door bijzondere abiotische waarden of bijvoorbeeld als landschappelijk element. Deze gebieden lenen zich goed voor de saldobenadering. Dergelijke gebieden liggen echter niet in de invloedssfeer van deze plannen.

Om te kunnen beoordelen of er significante effecten op EHS-gebied aan de orde zijn, dient te worden nagegaan welke veranderingen er in het gebruik kunnen optreden en welke gevolgen de nieuwe activiteiten kunnen hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. Daarvoor worden het zwembadveld en het kampeerveld apart behandeld.

In de afgelopen tijd is er sprake geweest van verschil van mening tussen de directie van het recreatiepark en anderzijds de beheerder van de EHS-gebieden in het Voorsterbos: Vereniging Natuurmonumenten. Dit heeft onder andere geresulteerd in het indienen van een zienswijze door Natuurmonumenten. De provincie Flevoland heeft vervolgens geoordeeld dat er nader onderzoek naar de mogelijke effecten van de voorgestelde wijzigingen zal moeten worden gedaan. Hoewel een volledige EHS-toets buiten de reikwijdte van deze quickscan valt, kunnen wel enkele conclusies worden getrokken en kunnen uitspraken worden gedaan over eventueel noodzakelijk nadere toetsing.

Effectbeoordeling zwembadveld

Het zwembadveld wordt nu gebruikt door zwembadgasten om te zonnen en te spelen. In de avonden vinden er soms barbecues en kampvuren plaats. Het beoogde nieuwe gebruik bestaat uit groepskamperen. Het zwembad zal worden verwijderd en er zal op die plek een zwemvijver worden aangelegd. De huidige bestemming luidt 'Zwembad'. De gemeente en het recreatiepark willen in het nieuwe bestemmingsplan de bestemming 'Recreatieve doeleinden' met als nadere bestemming 'R7a: Zwembad' aan het terrein geven. Het recreatiepark wil graag de bestemming wijzigen in 'Recreatie' met de aanduiding 'Specifieke vorm van recreatie X' waarbij de X staat voor een nummer dat nog ingevuld moet worden en waaraan dan strikte regels omtrent het gebruik gekoppeld zullen worden. Omdat het zwembadveld als EHS-gebied is begrensd, zijn mogelijk directe effecten aan de orde. In voorliggende situatie gaat het naar verwachting alleen om de volgende twee aspecten: 'Rust, stilte, donkerte en openheid' en 'Waterhuishouding'.

Verstoring door geluid, licht en aanwezigheid van mensen op het zwembadveld is een direct effect te noemen. Door groepskamperen op deze locatie toe te staan zullen ook 's nachts mensen op het zwembadveld aanwezig zijn en zal de verstoring ter plaatse toenemen. Hoewel de natuurwaarde ter plaatse laag is (zie hoofdstuk 3) valt het in de EHS-categorie 'Waardevolle gebieden', waarbinnen de ruimte voor compensatie en saldobenadering beperkt is. Om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om deze bestemmingsplanwijziging te kunnen realiseren dient nader onderzoek te worden gedaan naar de mogelijkheden voor compensatie en mitigatie.

Het recreatieve gebruik van het zwembad verschilt niet van het gebruik van een zwemvijver en zal niet voor aanvullende verstoring zorgen. Wel is het de vraag hoe de zwemvijver van water wordt voorzien. Het Voorsterbos kent een vrij hoog grondwaterpeil, maar er is op verschillende plaatsen sprake van verdroging. Deze gebieden zijn in figuur 2 met een arcering weergegeven. Grondwateronttrekkingen ten behoeve van de zwemvijver kunnen mogelijk leiden tot verdroging van natuur. Dergelijke verdrogende effecten zijn niet toegestaan. Eerst zal dus bepaald moet worden op welke wijze in zwemwater zal worden voorzien en er moet voorkomen worden dat dit negatieve gevolgen heeft voor de grondwaterstand.

Naast bovengenoemde directe effecten zijn er mogelijk uitstralende effecten op andere EHS-gebieden. Naar verwachting zal door het nieuwe gebruik het aantal bezoekers van het park licht toenemen, waardoor er ook meer recreatiedruk op de omringende bossen te verwachten is. Deze toename in bezoekersaantallen zal naar alle waarschijnlijkheid niet groot zijn. Van significante aantasting van de rust in het Voorsterbos is dan geen sprake. De beheerder van het Voorsterbos (Natuurmonumenten) heeft bovendien afspraken gemaakt met het recreatiepark omtrent groepsactiviteiten in het Voorsterbos, zoals droppings, speurtochten en spooktochten. Gedurende het broedseizoen worden dergelijke activiteiten niet toegestaan en zijn bovendien ruimtelijk gezoneerd. Deze afspraken blijven gelden en zodoende wordt gesteld dat er geen significante toename van verstoring in de omgeving te verwachten is door de voorgestelde wijziging van het gebruik.

De conclusie van deze beoordeling luidt dat niet kan worden uitgesloten dat er aantasting optreedt van wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS ter plaatse; doordat de rust, stilte en donkerte worden verstoord. Het aanleggen van een zwemvijver hoeft overigens geen aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden te veroorzaken mits wordt voorkomen dat er effecten op de grondwaterspiegel optreden.

Sommige provincies hebben per EHS-gebied nadrukkelijk aangegeven welke wezenlijke kenmerken en waarden daar van belang zijn. De provincie Flevoland heeft dat niet, zodat het niet mogelijk is om precies aan te geven welke aspecten het zwaarst wegen. Het is daarom sterk aan te bevelen om (desgewenst met een ecooloog van EcoGroen Advies) met uitgewerkte plannen om tafel te gaan met de Provincie Flevoland. Als er een duidelijk omschreven plan ligt, zal de provincie Flevoland naar verwachting goed kunnen aangeven waar pijnpunten liggen en met welke maatregelen de plannen doorgang kunnen vinden.

Als deze conclusie na nadere toetsing of het aanpassen van het plan echter standhoudt, kan de voorgestelde bestemmingsplanwijziging geen doorgang vinden.

Effectbeoordeling kampeerveld

Het terrein is nu in gebruik als kampeerveld met faciliteiten voor tenten en caravans. De beoogde wijziging van het gebruik houdt in dat er stacaravans mogen worden geplaatst. Het terrein direct ten oosten van dit kampeerveld herbergt reeds 60 stacaravans. De voorgestelde wijziging van het bestemmingsplan uitbreiding voorziet in 40 stacaravanplaatsen ten koste van plaatsen voor tenten en/of caravans.

Het kampeerveld ligt niet in de EHS zodat een directe effect als areaalverlies niet aan de orde is. Er kunnen ook echter uitstralende effecten zijn op de omliggende EHS-gebieden. In zo'n geval is dan sprake van externe werking.

Het aantal bezoekers zal door deze aanpassing niet toenemen. De stacaravans komen immers in de plaats voor caravans en tenten. Wel is door het plaatsen van stacaravans te verwachten dat het recreatieseizoen ter plaatse langer wordt omdat stacaravans ook in herfst en winter gebruikt kunnen worden. De bezoekers in de herfst en winter zullen het omringende EHS-gebied gebruiken voor recreatieve activiteiten als wandelen en fietsen. Het gaat echter om slechts 40 plaatsen. De toename van de verstoring in EHS-gebied in het gehele Voorsterbos door de toename van het aantal recreanten in omringende gebieden zal daarom niet significant zijn.

De bestemmingsplanwijziging inzake het toestaan van stacaravans zal zodoende geen aantasting van wezenlijke en kenmerkende waarden van de EHS veroorzaken.

Natuur buiten de EHS

Het onderzoeksgebied ligt midden in de EHS. Er is zodoende geen sprake van aantasting van door de provincie Flevoland aangewezen gebieden buiten de EHS met specifieke natuurwaarden, zoals weidevogel- of ganzenfoerageergebieden.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Methode

Op 6 oktober 2009 is een veldbezoek aan het onderzoeksgebied gebracht. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (FFW) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3). Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: flora, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie 'geraadpleegde bronnen') en 'expert judgement', een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in bijlage I.

3.2 Flora

Het Voorsterbos is bekend om de hoge botanische waarden en het plangebied is daarom nauwlettend onderzocht. In de bosrand om het zwembadveld werden enkele tientallen exemplaren van de laag beschermde Brede wespenorchis aangetroffen. Ook in de bosstrook langs het campingveld werd één exemplaar gevonden. Voor dergelijke soorten uit tabel 1 van de FFW geldt automatisch vrijstelling van artikel 75 van de FFW als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Andere beschermde plantensoorten of soorten van de Rode Lijst zijn niet aangetroffen.

In de bosrand van het zwembadveld werden vrij algemene plantensoorten aangetroffen als Brede stekelvaren, Wijfjesvaren, Mannetjesvaren, Geel nagelkruid, Gewone braam, Liguster en Ruige zegge. De bosrand wordt overigens niet aangetast als gevolg van de plannen. Het zwembadveld zelf bevat algemene soorten als Gewone paardenbloem, Witte klaver, Engels raaigras en Madelief.

Het kampeerveld is eveneens begroeid met algemene soorten als Gewone paardenbloem, Gewone brunel, Engels raaigras en Hondsdraf. In de heggen en houtwallen groeien eveneens Geel nagelkruid, Brede stekelvaren en Liguster. Langs de kant van de Zwolse vaart (net buiten het plangebied) groeien meerdere exemplaren van de laag beschermde Gewone dotterbloem, waarvoor eveneens automatisch vrijstelling geldt.

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en Tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders etc. Gedurende het veldonderzoek is specifiek gelet op dergelijke ruimten. De aanwezige bebouwing (hokje en kleedkamers bij zwembad en toiletgebouw op kampeerveld) is gecheckt op voor vleermuizen geschikte openingen. Deze zijn niet aangetroffen. Ook bomen met voor vleermuizen geschikte holten zijn niet aangetroffen.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

De ligging midden in een bosgebied garandeert echter een veelheid aan structuren die als oriëntatiepunten kunnen worden benut. Bovendien zal nieuwe aanplant in de toekomst ook kunnen worden gebruikt ter oriëntatie.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen of boven water. Door de aanwezigheid van bomen(rijen) en oppervlaktewater wordt het onderzoeksgebied mogelijk als foerageergebied gebruikt door enkele vleermuissoorten. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Mogelijk wordt het onderzoeksgebied in de huidige situatie gebruikt als foerageerhabitat voor vleermuizen. Het onderzoeksgebied zal met de nieuwe inrichting ook in de toekomst geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen blijven zodat er zodoende geen sprake zal zijn van schade aan onmisbaar foerageergebied.

Overige zoogdieren

Binnen het onderzoeksgebied zijn vaste verblijfplaatsen van de laag beschermde (FFW tabel 1) zoogdiersoorten Bosmuis, Gewone Bosspitsmuis en Rosse woelmuis, Veldmuis, Huisspitsmuis en Egel te verwachten.

In het Voorsterbos is voortplanting van de strikt beschermde Boommarter (FFW tabel 3) bekend. Deze soort maakt zijn nest in zeer grote boomholten, die in het onderzoeksgebied niet voorkomen. Mogelijk bezoekt een foeragerende Boommarter incidenteel het recreatiepark, maar van schade aan individuen of verblijfplaatsen van de soort zal door voorgestelde ingrepen geen sprake zijn. Andere juridisch zwaarder beschermde soorten worden op basis van terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Bij de planrealisatie zullen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt overigens automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor de groep grondgebonden zoogdieren niet aan de orde is.

Schade aan de aanwezige algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

3.4 Broedvogels

In augustus 2009 is door het Ministerie van LNV de 'Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten' uitgebracht, waarin voor een aantal kwetsbare vogelsoorten is aangegeven welke nestplaatsen en hun functionele omgeving jaar rond beschermd zijn. Het betreft in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buijzerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus.

Als nestlocaties en/ of leefgebieden van deze soorten worden aangetast dient een omgevingscheck te worden uitgevoerd. Een deskundige moet vaststellen of er voor de soort een vervangende nestgelegenheid en/of foerageergebied te vinden is in de omgeving. Als dat niet het geval is dient er voor zover mogelijk een alternatief nest te worden aangeboden. Indien dat ook niet mogelijk is dient er ontheffing te worden aangevraagd.

Dergelijke soorten zijn in het onderzoeksgebied niet aangetroffen, en ook niet te verwachten.

Overige soorten

In de bosrand van het zwembadveld en de bosstrook, heggen/houtwallen van het kampeerveld zijn algemene broedvogels als Heggenmus, Merel, Zanglijster, Gaai, Goudhaan, Roodborst, Winterkoning, Houtduif en Boomkruiper broedend te verwachten.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. In voorliggende situatie is dit met name bij kapwerkzaamheden aan de orde.

Voor de aanwezige soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Houtduif broedt soms tot half november.

Door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen. Indien blijkt dat broedvogels afwezig zijn is het ook mogelijk om binnen de broedperiode van vogels aan te vangen met de werkzaamheden.

3.5 Amfibieën

Op het zwembadveld ontbreekt permanent oppervlaktewater, zodat voortplanting van amfibieën hier niet mogelijk is. Langs de oostzijde van het kampeerveld loopt een watervoerende sloot. Deze ligt grotendeels in de schaduw en is alleen nabij de stuw bij de Zwolse vaart begroeid met enige watervegetatie. Tijdens het veldbezoek werden hier alleen enkele Bruine kikkers aangetroffen. Het is te verwachten dat de soort zich hier kan voortplanten, evenals andere laag beschermde soorten als Gewone pad en Kleine watersalamander. De sloot zal overigens niet worden aangetast door de plannen.

Verder kunnen amfibieën als Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander overwinterend worden aangetroffen in de genoemde sloot en in de strooisellaag van bosrand, heggen en bosstrook in beide onderzoekslocaties.

Het betreft allen amfibieën die laag beschermd (FFW tabel 1) zijn en waarvoor bij ruimtelijke ingrepen automatisch vrijstelling geldt. De strikt beschermde Rugstreeppad komt talrijk voor in de Noordoostpolder, maar omdat er geen geschikt biotoop

aanwezig is wordt de soort niet in het onderzoeksgebied verwacht. Andere juridisch zwaarder beschermde soorten worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens eveneens niet verwacht in het onderzoeksgebied.

3.6 Overige soortgroepen

In de sloot langs het kampeerveld zijn ondanks intensieve bemonstering geen vissen aangetroffen. Op basis van de kenmerken van de sloot (stilstaand, beschaduwd, weinig waterplanten, veel rottende bladresten) worden er ook geen beschermde vissen verwacht. Gezien de terreingesteldheid van het onderzoeksgebied en bekende verspreidingsgegevens, kan verder worden geconcludeerd dat er geen reptielen en beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden aanwezig en te verwachten zijn.

4 Geraadpleegde bronnen

- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Dienst Regelingen (2009a) Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b) Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingreep.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Hustings, F.J. & J.W. Vergeer (red.), 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels (1998-2000). KNNV-Uitgeverij.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2007) Spelregels EHS; beleidskader voor compensatiebeginnel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS. Ministeries van LNV, VROM en de Provincies.
- Ministerie van LNV (2009). Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)
- Nöllert A. & C. Nöllert (2001). Amfibieëngids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn.
- Natuurloket (www.natuurloket.nl).
- Provincie Flevoland. Omgevingsplan 2006. (<http://provincie.flevoland.nl>)
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- Tooren, B. van & R. de Boer (1981) Varentabel NJN/ACJN. Jeugdbonduitgeverij.

BIJLAGEN

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

- 1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

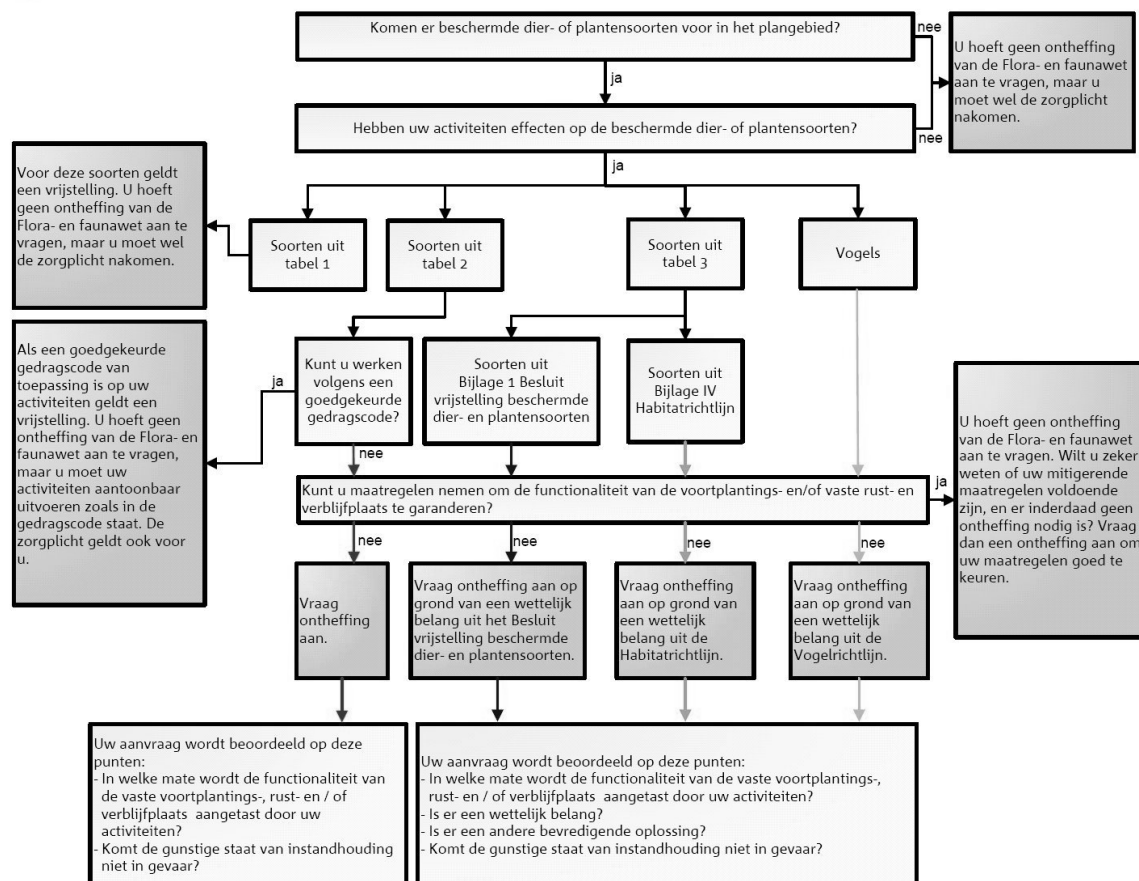
- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

Rode lijsten

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

Los van de Flora- en faunawet heeft de Minister van LNV ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingsdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.minlnv.nl 'Onderwerpen Natuur'. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

BIJLAGE II VERVANGENDE NESTGELEGENHEID GIERZWALUW

Gierzwaluwen accepteren diverse vormen van kunstnesten. Hieronder worden de tot nu toe effectief geachte oplossingen besproken. (Bron: Mourmans, 2002) Onderhoud en schoonmaak van kunstnesten is niet nodig omdat Gierzwaluwen vrijwel geen nestmateriaal aanbrengen en niet in het nest poepen. Voor alle nestplaatsen geldt: In verband met de vrije val van nestverlatende jonge Gierzwaluwen is het van belang dat onder nestplaatsen een minimale ruimte is van 3 meter. Onder de invliegopening mag zich geen platdak bevinden.

Neststenen

Deze holle bouwelementen met een invliegopening zijn de meest duurzame broedplaatsen die te bedenken zijn en verdienen de voorkeur boven andere oplossingen. Gierzwaluwen keren generaties opeenvolgend terug naar dezelfde nesten, tientallen of wellicht honderden jaren lang.

Er dient een aantal neststenen in het gebouw geplaatst te worden (liefst minstens tien). Gierzwaluwen zijn namelijk koloniebroeders, en als één steen bezet is zullen er spoedig meer bezet raken. Ze dienen uitsluitend in koele noord- en oostgevels van gebouwen te worden ingemetseld. Indien de neststenen tussen 10:00 en 18:00 in de schaduw blijven kunnen ook andere windrichtingen overwogen worden. Blinde monotone zijgevels zijn ideaal. Wel dienen neststenen geclusterd te worden. De vogels hebben oriëntatiepunten nodig zoals regenpijpen, ornamenten en ramen. Groepjes van 4-6 verdienen de voorkeur. Een ruime aanvliegroute is een vereiste en de neststenen moeten niet dicht bij openslaande ramen worden geplaatst.

Neststenen worden o.a. geleverd door Artiprex en Waveka. Ze zijn in alle kleuren te verven.

Geïntegreerde nestgelegenheid

In dakoversteken kunnen holle ruimten worden gecreëerd met een invliegopening. Ook kan in siermetselwerk een invliegopening worden aangebracht. Architecten kunnen bij het ontwerpen van gebouwen ruimten speciaal inrichten als nestplaats. Dat kan zo gebeuren dat behalve de invliegopening de broedruimte niet zichtbaar is. Door ritmisch aangebrachte openingen in siermetselwerk of speklraag kan een gevel een architectonische meerwaarde krijgen. Qua windrichting en bescherming tegen hitte geldt hier hetzelfde als voor neststenen. Ruimten onder platte daken dienen door bijvoorbeeld een cementgebonden plaat of een extra steenlaag te worden beschermd tegen directe zonnestrallen.

Gierzwaluwpannen

Indien een pannendak met een dakhelling steiler dan 45 graden wordt toegepast, kunnen Gierzwaluwpannen worden gebruikt. Deze vormen alleen de toegang tot de bovenkant van het dakbeschot. Een Gierzwaluw die gebruik maakt van de opening maakt een nestje op enige afstand van de opening, in de kruising van de panlat en tengel. Dergelijke pannen kunnen alleen worden toegepast op dakvlakken die op het noorden en noordoosten zijn gericht. Toepassing die niet aan bovenstaande eisen voldoet zorgt voor te hoge temperaturen (tot meer dan 60 graden Celsius) die dodelijk zijn voor de jongen. Gierzwaluwpannen worden o.a. geleverd door Monier en Waveka. Ze zijn in allerlei kleuren en typen verkrijgbaar. Ook kunnen van bestaande ventilatiepannen nestpannen worden gemaakt.

Gierzwaluwkasten

Deze (vaak houten) nestkasten zijn kant en klaar te koop en zijn asymmetrisch van vorm, zodat er een donkere hoek in de kast zit, ver van de invliegopening. Deze kasten zijn erg geschikt om onder oversteken en dakgoten te plaatsen. Ondanks het gebruik van duurzame materialen hebben deze kasten een beperkte levensduur en daarom verdienen bovenstaande oplossingen de voorkeur. Wel zijn deze kastengeschied als tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld als de vervangende nieuwbouw op zich laat wachten. In zo'n geval kunnen bestaande panden in de buurt met zulke kasten worden uitgerust. Nestkasten worden o.a. geleverd door Vivara. Ze zijn in alle kleuren te verven.

Adressen voor Gierzwaluwproducten

www.vogelbescherming.nl
www.artiprex.nl
www.waveka.nl
www.vivara.nl
www.monier.nl

BIJLAGE III VERVANGENDE NESTGELEGENHEID HUISMUS

De Huismus is de afgelopen decennia sterk in aantal achteruit gegaan; sinds 2004 is de soort op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten opgenomen. De belangrijkste oorzaken van de achteruitgang zijn vermoedelijk het verdwijnen van nestgelegenheid en verminderd voedselaanbod. Het realiseren van vervangende nestruimte kan schade aan lokale populaties van de Huismus voorkomen. Hieronder wordt een aantal mogelijkheden om vervangende nestgelegenheid te scheppen.

Huismussenpannen

Het bedrijf Waveka verkoopt al jaren speciale Huismussendakpannen en grote dakpanfabrikanten als Lafarge en Koramic kunnen door hen gemaakte dakpantypen op verzoek uitvoeren in een nestpan-variant voor Huismussen (ronde opening), hoewel dit niet voor alle typen kan.

Vogelvide

Een ander nestelalternatief is het aanbrengen van de 'vogelvide' onder de volle lengte van de onderste dakpannenrand, in plaats van het veelvuldig toegepaste vogelschroot. Dit nieuwe vogelvriendelijke product biedt huismussen een veilige nestelplek onder de pannen. De Vogelvide biedt Huismussen een veilige nestelplek onder dakpannen. De Vogelvide voldoet aan de eisen zoals gesteld in het Bouwbesluit. De Vogelvide is de afgelopen jaren met goed resultaat getest in Noordwijk, Amsterdam, Alkmaar en Hardenberg.

Mussenkasten en mussenflats

Deze houten of betonplex nestkasten zijn kant en klaar te koop. Ze zijn erg geschikt om onder oversteken en dakgoten te plaatsen. Ondanks het gebruik van duurzame materialen hebben deze kasten een beperkte levensduur en daarom verdienen bovenstaande oplossingen de voorkeur. Wel zijn deze kastengeschied als tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld als de vervangende nieuwbouw op zich laat wachten. In zo'n geval kunnen bestaande panden in de buurt met zulke kasten worden uitgerust. Nestkasten worden o.a. geleverd door Vivara. Ze zijn in alle kleuren te verven.

Adressen voor
www.vogelbescherming.nl
www.monier.nl
www.vivara.nl